

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce **P. B., a. s**., zast. JUDr. Petrem Schlesingerem, advokátem se sídlem Bratčice č. p. 137, okres Brno - venkov, proti žalovanému **Ministerstvu životního prostředí ČR,** Vršovická 65, Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2000, č. j. 560/1700/00-Nav,

takto:

I. Rozhodnutím Ministerstva životního prostředí ze dne 2. 8. 2000, č. j.: 560/1700/00-Nav **se zrušuje** a věc se vrací tomuto správnímu orgánu k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen nahradit** žalobci na nákladech řízení částku 6375 Kč do 15-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce JUDr. Petra Schlesingera, advokáta se sídlem v Bratčicích, č. p. 137, okres Brno – venkov.

Odůvodnění:

Rozhodnutím České inspekce životního prostředí – Oblastního inspektorátu Brno ze dne 28. 3. 2000, č. j. 07/OP/3347/00/Šmi, byla žalobci uložena pokuta za porušení povinností při ochraně přírody a krajiny ve smyslu ustanovení § 80 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění, a to ve výši 50 000 Kč. Rozhodnutí o uložení pokuty správní orgán I. stupně odůvodnil zjištěním, že žalobce se dopustil protiprávního jednání podle § 88 odst. 1 písm. c) téhož zákona (o ochraně přírody a krajiny) tím, že při stavbě podzemních garáží na parcelách č. 1402 – 1407 v katastrálním území V., B. – m., v lokalitě A. ulice, poškodil při provádění zemních prací kořenové systémy tří vzrostlých stromů – dvou kusů platanů javorolistých a jednoho kusu jasanu ztepilého.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas odvolání, které odůvodnil neúplností správního řízení před správním orgánem I. stupně, nesprávným hodnocením těch důkazů, které byly ve správním řízení provedeny a nesprávným právním posouzením věci. Uvedenému správnímu orgánu předně vytýkal, že nevzal v úvahu skutečnost, že právnickou osobou, která při výkonu podnikatelské činnosti poškodila kořenový systém předmětných stromů, nebyl žalobce, který pouze zajistil následné ošetření ran, nýbrž společnost S., s. r. o., se sídlem v B., V. 61, což žalobce prokázal jednak pracovním výkazem této společnosti ze dne 4. 11. 1999, jednak daňovým dokladem vystaveným touto společností dne 15. 11. 1999 pod číslem 990226. Správní orgán řízení zahájené proti této společnosti zastavil, avšak v rozhodnutí o uložení pokuty žalobci neuvedl z jakého důvodu tak učinil, takže v tomto směru nelze jeho postup přezkoumat. Nesprávné právní posouzení věci spatřoval zejména v tom, že správní orgán I. stupně na jedné straně zaujal stanovisko, že ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění dopadá výlučně na tu právnickou osobu, která při výkonu své podnikatelské činnosti poškodí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les bez ohledu na to, kdo provedení této činnosti zadal a co byl povinen zajistit a na straně druhé řízení o uložení sankce proti této osobě zastavil a pokutu uložil žalobci, který takové poškození vůbec svými zaměstnanci nezpůsobil a vytýkaného jednání se nedopustil. Pokud jde o vzniklou škodu a její rozsah namítal neúplnost řízení, kterou spatřoval v tom, že správní orgán v případě rozporu v tvrzeních odborného pracovníka správního orgánu a stanoviska odborné společnosti E. s. r. o. se sídlem v B., S. 17 (kdy první ze subjektů tvrdil poškození v rozsahu 50 % kořenového systému a druhý jen v rozsahu 30 %) vycházel jako ze správného pouze z údaje zaměstnance správního orgánu, ačkoliv takový postup je v rozporu s ustanovením § 36 správního řádu. Navrhoval ustanovení znalce pro posouzení zdravotního stavu poškozených stromů z hlediska ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny, neboť pro rozhodnutí ve věci je nezbytné zjištění, zda tvrzeným nedovoleným zásahem bylo způsobeno podstatné a trvalé snížení jejich ekologických a estetických funkcí. Navrhoval, aby odvolací správní orgán napadené rozhodnutí správního orgánu I. stupně v celém rozsahu zrušil a řízení zastavil.

Rozhodnutím ze dne 2. 8. 2000, č. j. 560/1700/00-Nav rozhodl žalovaný prostřednictvím svého územního odboru v Brně o odvolání žalobce tak, že je podle § 59 odst. 2 správního řádu zamítl a napadené rozhodnutí České inspekce životního prostředí, Oblastního inspektorátu v Brně potvrdil. V odůvodnění uvedl, že k poškození předmětných dřevin došlo při realizaci stavby podzemních garáží Vysokého učení technického v Brně, kterou prováděl žalobce na základě smlouvy o dílo č. 19130, uzavřené mezi ním a V. u. t. dne 15. 10. 1999. Z obsahu smlouvy, která je součástí spisového materiálu, odvolací správní orgán mj. zjistil, že žalobce jako zhotovitel díla se zavázal provést toto na základě prováděcího projektu a zavázal se mj. i k tomu, že dílo bude splňovat kvalitativní a dodací podmínky odpovídající mj. i platným předpisům životního prostředí. Dílo se zavázal vykonat vlastním jménem a na vlastní odpovědnost a pro případ, že pověří provedením některých částí díla jiné osoby, má zhotovitel, tedy žalobce, plnou odpovědnost, jakoby tyto části díla prováděl sám. Pokud tedy žalobce namítal, že určitou část výkopových prací, v důsledku nichž došlo k poškození kořenového systému dřevin, prováděla jako subdodávku jiná obchodní společnost (S. s. r. o.), není tato námitka vzhledem k zmíněnému ujednání důvodná. Krom toho ze spisového materiálu vyplývá, že žalobce ostatně porušení právních povinností a faktické poškození dřevin nepopírá, když ve svém vyjádření k podkladům pro rozhodnutí poukazuje na svůj šetrnější postup při provádění zemních prací, nežli jej zavazoval schválený projekt. Žalovaný v této souvislosti zdůraznil, že i kdyby obsah smlouvy o dílo nezavazoval žalobce

dodržet při provádění díla platné předpisy životního prostředí neznamená to, že by jej projekt či stavební povolení opravňovaly k činnosti vedoucí k poškození dřevin a to i v jejich podzemní části. K námitce žalobce o neúplnosti řízení ve vztahu k posouzení zdravotního stavu dotčených dřevin poukázal žalovaný na protokol České inspekce životního prostředí ze dne 2. 12. 1999 doplněný fotodokumentací, z níž jednoznačně vyplývá, že k nedovolenému poškození předmětných stromů došlo. Připomněl, že podle § 7 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. (dále též jen zákon) jsou dřeviny chráněny před poškozením a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 45 a 48 zákona) nebo ochrana podle zvláštních předpisů. Co se rozumí poškozením, vyplývá z ustanovení § 8 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb.: jde o nedovolený zásah, který způsobí podstatné a trvalé snížení ekologických a estetických funkcí dřevin. Podle žalovaného k takovému zásahu v daném případě nepochybně došlo, přičemž pro posouzení odpovědnosti je nerozhodné, zda nedovoleným zásahem bylo odstraněno 50 % či 30 % kořenový hmoty. Tato skutečnost má význam zejména ve vztahu ke stanovení výše sankce za poškození dřevin. Odvolací správní orgán se ztotožnil se závěrem Č., že skutková podstata protiprávního jednání byla v daném případě naplněna, neboť k poškození kořenového systému uvedených vzrostlých stromů nepochybně došlo. Pokud jde o výši pokuty stanovené při dolní hranici rozpětí uvedeného v § 88 odst. 1 zákona, shledal ji rovněž přiměřenou, když stejně jako správní orgán I. stupně přihlédl ke skutečnosti, že žalobce realizoval za pomoci odborné firmy ošetření poraněných kořenů, důležité pro stabilizaci jejich zdravotního stavu a odstranil navážky zeminy od kmenů. Shledal jí též přiměřenou rozsahu způsobené újmy ochraně přírody a krajiny, neboť lze předpokládat, že díky tomuto včasnému odbornému ošetření stromy neuhynou a nedojde tak ke způsobení závažnější újmy.

Žalobce v návrhu na zahájení řízení o přezkoumání správního rozhodnutí (v žalobě), především namítá, že napadeným rozhodnutím žalovaného byl porušen zákon, a to jak v ustanoveních práva hmotného, tak i procesního. Důsledkem těchto porušení je, že byl rozhodnutím žalovaného zkrácen na svých právech. Vytýká žalovanému, že nezjistil úplně a správně skutečný stav věci, jak mu ukládá ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu, když nenapravil pochybení správního orgánu I. stupně ve vztahu ke zjištění zdravotního stavu tří stromů, tedy to, zda došlo ke snížení ekologických a estetických funkcí a tudíž k právně relevantnímu poškození ve smyslu § 7, § 8 odst. 5 a § 88 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. Připomíná, že v daném případě nedošlo ani k bezprostřednímu ani k následnému odumření dřevin, jejichž poškození je žalobci vytýkáno. Žalovaný si neopatřil žádný podklad pro závěr, zda vůbec k právně relevantnímu poškození došlo, neboť jedině při splnění základního předpokladu, tj. zjištění, zda došlo k podstatnému, trvalému a nenávratnému snížení ekologických a estetických funkcí předmětných dřevin následuje sankční odpovědnost ve smyslu citovaných zákonných ustanovení a § 8 vyhlášky č. 395/1992 Sb. Žalovanému dále vytýká, že si neujasnil ani otázku určení odpovědné osoby za toto tvrzené poškození dřevin, nepřibral jako účastníka řízení Vysoké učení technické v Brně, které je jejich vlastníkem jakožto součástí pozemku, na němž rostou,a které je současně stavebníkem a objednatelem stavebního díla, tedy osobou z jejíž vůle se jakékoliv práce v okolí dřevin prováděly. Tato osoba byla ze zákona jako vlastník přinejmenším povinna zajistit proveditelnost díla právně dovoleným způsobem. Žalovanému dále vytýká, že v napadeném rozhodnutí směšuje odpovědnost obchodněprávní, totiž odpovědnost žalobce ze smlouvy o dílo a tedy pouze A 156/2000 a výlučně vůči objednateli, s odpovědností sankční podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb. v platném znění. Žalovaný není podle jeho přesvědčení oprávněn se dovolávat soukromoprávní smlouvy o dílo, jíž není účastníkem. Žalovaný si tedy neopatřil ani druhý zásadní podklad pro své rozhodnutí a neurčil ani náležitě okruh účastníků řízení, přičemž žalobce na tento problém v odvolání upozornil a rozebral i některé možnosti jeho

řešení. S tím pak souvisí i to, že žalovaný potvrdil uložení pokuty vůči žalobci i za situace, kdy ten zajistil odborné ošetření předmětných stromů a zajistil, aby práce na díle v jejich blízkosti byly provedeny šetrněji, nežli bylo zadáno, tj. plnil povinnost na místo vlastníka porostů. Navrhoval, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného i správního orgánu I. stupně a současně žádal, aby s ohledem na zásadní nezákonnost naříkaného rozhodnutí, jakož i výši uložené sankce, byla odložena vykonatelnost rozhodnutí správního orgánu I. stupně na dobu do rozhodnutí soudu ve věci samé s odůvodněním, že neprodlený výkon rozhodnutí by žalobci mohl přivodit vážnou újmu a vážnou poruchu v jeho stavební činnosti. V doplňku žaloby poukázal žalobce na to, že výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně, potvrzeného napadeným rozhodnutím žalovaného, je neurčitý, když uvádí, že k údajnému porušení povinností žalobce mělo dojít na parcelách č. 1402 – 1407 v katastrálním území Veveří. Toto vymezení je nesprávné, neboť, jak plyne z informací Katastrálního úřadu Brno – město a ze snímku pozemkové mapy, jsou parcely č. 1403, 1404 a 1405 zastavěnou plochou se zbořeništěm, tedy nikoli zelenou plochou a parcela č. 1406 je ostatní plochou – hřištěm bez zeleně a parcela č. 1407 je ostatní plochou – komunikací, rovněž bez zeleně. Na žádném z těchto pozemků se dřeviny rostoucí mimo les nenachází a k žádnému porušení povinností podle zákona na těchto pozemcích nemohlo dojít. Uvedená skutečnost potvrzuje žalobou vytýkané porušení ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu a navíc znamená i porušení ustanovení § 46 a 47 odst. 2 správního řádu. Napadený výrok není jasný, srozumitelný, přesný a určitý a není tudíž právní moci schopný a vykonatelný. Znovu zdůrazňuje, k potvrzení správnosti svých tvrzení v žalobě, že v daném případě nedošlo vůbec k právně relevantnímu poškození stromů ve smyslu § 8 vyhlášky č. 395/1992 Sb., totiž k podstatnému a trvalému snížení ekologických a estetických funkcí dřevin a dokonce ani ke snížení těchto funkcí; poukazuje v tomto směru na jejich dobrý zdravotní stav a navrhuje provedení důkazů fotodokumentací z 31. 8. 2000 a zprávou Českého hydrometeorologického ústavu o mimořádně zátěžovém období jara a léta roku 2000 pro stav dřevin. Současně navrhoval, aby soud ve věci nařídil jednání.

Žalované Ministerstvo životního prostředí ve svém vyjádření k žalobě ze dne 3. 10. 2000, označuje žalobní námitky za nedůvodné. Poukazuje znovu na záznam z kontroly provedené Č. ve dnech 1. a 2. 12. 1999, v nichž je podrobně popsáno zjištěné poškození kořenových systémů stromů, ke kterému došlo při bagrování stavební jámy pro výstavbu podzemních garáží a poukazuje též na pořízenou fotodokumentaci, která prokazuje rozsah poškození kořenového systému. K námitce týkající se určení odpovědného subjektu za vzniklou škodu poukazuje na šetření Č. (v rámci správního řízení zahájeného vůči jinému subjektu), že činnost (stavbu), při níž došlo k poškození dřevin prováděl žalobce na základě objednávky V. v B. Po všech upřesňujících zjištěních zahájil správní orgán I. stupně řízení o pokutě vůči žalobci a toto mu řádně dne 24. 2. 2000 oznámil. Současně mu umožnil vyjádřit se ke shromážděným podkladům, příp. navrhnout doplnění dokazování ve smyslu § 33 odst. 2 správního řádu. Součástí těchto podkladů byla i nashromážděná fotodokumentace, která nejlépe dokazuje rozsah poškození kořenových systémů dřevin, popsaný v záznamu Č. Záznamy i rozsah zjištění poškození provedl přitom inspektor, který je současně soudním znalcem v oboru dendrologie, takže jeho zjištění byla posouzena žalovaným jako plně kvalifikovaná a dostatečná. Proto nebyl akceptován požadavek žalobce na doplnění dokazování znaleckým posudkem o zdravotním stavu všech tří dotčených stromů. Ani vyjádření společnosti E. s. r. o., která na objednávku žalobce provedla ošetření poškozeného kořenového systému, nezpochybňuje skutečnost, že k poškození došlo, a to jak hlavních, tak vedlejších kořenů o průměru od 1 cm do 30 cm. Rozdíl v hodnocení rozsahu posouzení není tak výrazný, že by mohl mít vliv na rozhodnutí o uložení pokuty. Ta navíc byla stanovena na samé dolní hranici zákonem přípustného rozpětí (horní hranice 500 000 Kč) a žalovaný tuto

výši posoudil jako přiměřenou, a to i s přihlédnutím ke skutečnostem uvedeným v samotném rozhodnutí. Setrval i na svém názoru, vyjádřeném v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí ve vztahu k správní odpovědnosti žalobce, když vzal za bezpečně prokázané, že správního deliktu se podle zákona dopustil právě on, jako právnická osoba, jejíž činností k poškození dřevin došlo a nikoliv ta, která provedení činnosti objednala. Navrhoval, aby soud rozsudkem žalobu zamítl a souhlasil s tím, aby se tak stalo bez nařízení jednání.

V daném případě se jedná o věc, která napadla v roce 2000 u Vrchního soudu v Praze. Protože věc nebyla tímto soudem skončena do 31. 12. 2002, byla podle ustanovení § 132 s. ř. s. postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s., tedy v řízení o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu.

Nejvyšší správní soud vyzval žalobce, aby označil důkazy k prokázání žalobních námitek (žalobních bodů) a rovněž vyrozuměl žalovaného o možnosti navrhnout důkazy k vyvrácení těchto námitek. Současně účastníky vyrozuměl o možnosti dokončit řízení rozhodnutím ve věci samé bez toho, aby bylo nařizováno jednání. Poučil je rovněž o možnosti vyjádřit se k osobám soudců a vznést případně námitku jejich podjatosti.

Žalobce ve svém vyjádření ze dne 27. 2. 2003 setrval na svých předchozích důkazních návrzích v doplňujícím podání k žalobě ze dne 5. 10. 2000 a navrhl ještě důkaz provedením místního ohledání za účelem ověření zdravotního stavu dřevin. Setrval i na ostatních žalobních námitkách a domáhal se nadále zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného i správního orgánu I. stupně.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 27. 2. 2003 rovněž setrval na svých stanoviscích uvedených v písemném vyjádření k žalobě a v dalším vyjádření k replice žalobce a nenavrhoval žádné další důkazy k vyvrácení žalobních námitek uvedených v žalobě. Žalobní námitky označil za nedůvodné s tím, že žalobci bylo bezpečně prokázáno (důkaz protokolem z výkonu dozoru ČIŽP), že jeho činností byla naplněna skutková podstata protiprávního jednání spočívajícího v tom, že při terénních pracech souvisejících se stavbou garáží byl poškozen kořenový systém skupin dřevin rostoucích mimo les a tím došlo k podstatnému a trvalému snížení ekologických a estetických funkcí předmětných dřevin. Pokuta uložená žalobci ve výši 50 000 Kč odpovídá zjištěnému poškození. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb. žalobu zamítl v celém rozsahu jako nedůvodnou.

Při jednání soudu zástupce žalobce odkázal na obsah žaloby a zopakoval návrh tam uvedený. Stejně tak zástupkyně žalovaného setrvala na svém stanovisku vyjádřeném v napadeném rozhodnutí i v opakovaných písemných podáních zaslaných soudům. Vyslovila přesvědčení, že rozhodnutí správních orgánů obou stupňů bylo vydáno na základě bezpečného zjištění o poškození skupin dřevin rostoucích mimo les a žalobci vytkla, že nepochopil, že dřevinu je nutno chápat jako celek, tedy nejen tu část viditelnou nad zemí, ale i její kořenový systém, k jehož poškození právě v projednávané věci došlo. Jednalo se o zásah do fyziologické funkce dřevin, jehož následky se nemusí projevit okamžitě ve vzhledu nadzemní části. Kořenovému systému dřevin odpovídá totiž rozsah olistněných větví koruny a porušením rovnováhy mezi nimi dochází k fyziologickému poškození dřeviny. Přes vzniklá poranění kořenů může dojít k infekci stromu, která postupně může vést ke ztrátě listoví, odumření větví a zhoršování celkového stavu dřeviny. Zopakovala návrh žalovaného, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení předcházející jeho vydání a shledal žalobu důvodnou.

Z ustanovení § 244 o. s. ř. ve znění účinném ke dni podání žaloby, vyplývalo, že ve správním soudnictví přezkoumávají soudy na základě žalob nebo opravných prostředků zákonnost rozhodnutí orgánu veřejné správy. Obdobně i s. ř. s., podle kterého je tato věc nyní posouzena, vychází z koncepce přezkumu zákonnosti rozhodnutí správních orgánů. V přezkoumávané věci byla Č. - Oblastním inspektorátem v B. uložena žalobci pokuta za porušení povinnosti při ochraně přírody a krajiny ve smyslu ustanovení § 80 odst. 3 zákona ČNR č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, tedy pro naplnění skutkové podstaty protiprávního jednání podle § 88 odst. 1 písm. c) téhož zákona, jehož se dopustil tím, že při stavbě podzemních garáží na parcelách č. 1402 – 1407 v katastrálním území Veveří, Brno – venkov, poškodil při provádění zemních prací kořenové systémy tří vzrostlých stromů – dvou kusů platanů javorolistých a jednoho kusu jasanu ztepilého. Toto rozhodnutí bylo odvolacím správním orgánem potvrzeno (včetně rozhodnutí o výši uložené pokuty) s poukazem též na ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky č. 395/1992 Sb., v němž se pojem poškození dřevin nebo skupiny dřevin rostoucích mimo les vysvětluje jako nedovolený zásah, který způsobí podstatné a trvalé snížení ekologických a estetických funkcí těchto dřevin. Správní orgány obou stupňů došly ke shodnému závěru, že k takovému zásahu v daném případě nepochybně došlo ze strany žalobce.

Rozhodnutí žalovaného musel soud přezkoumat z hlediska dodržení zákonných norem k věci se vztahujících. Jde především o ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., podle něhož jsou dřeviny chráněny před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48 zákona) nebo ochrana podle zvláštních předpisů. Na toto ustanovení navazuje již zmíněné ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky č. 395/1992 Sb., podle něhož poškozování a ničení dřevin rostoucích mimo les (§ 7 odst. 1 zákona) je nedovolený zásah, který způsobí podstatné a trvalé snížení jejich ekologických a estetických funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření. K tomu se pak váže ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb., které ukládá orgánu ochrany přírody uložit pokutu až do výše 500 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě, která se při výkonu podnikatelské činnosti dopustí protiprávního jednání mj. tím, že poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les.

V přezkoumávané věci z obsahu správního spisu bezpečně vyplývá, že při realizaci stavby podzemních garáží V. v B. ve dnech 2. – 4. 11. 1999 došlo nepochybně k poškození kořenových systémů tří vzrostlých stromů v napadeném rozhodnutí popsaných. Jedním z žalobních bodů byla námitka zpochybňující sankční odpovědnost žalobce ve smyslu § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb. za takto vzniklé poškození (bez ohledu na závěr, zda se jedná o poškození z hlediska ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky č. 395/1992 Sb. právně relevantní, tedy takové, které má za následek podstatné a trvalé snížení jejich ekologických a estetických funkcí). Pokutu ve smyslu § 88 odst. 1 zákona lze totiž uložit právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les. Nejvyšší správní soud má za to, že v projednávané věci nebylo spolehlivě zjištěno, že právě žalobce je z hlediska tohoto ustanovení tím subjektem, jež se popsaného protiprávního jednání dopustil a jemuž byla pokuta po právu uložena, zejména pokud jde o poškození dvou exemplářů platanů javorolistých. Pokutu jako správněprávní sankci lze totiž uložit jen tomu

z více v úvahu přicházejících subjektů správního práva, který se v citovaném ustanovení popsaného protiprávního jednání dopustil. Pochybnosti o určení takového subjektu zde existovaly od samého počátku sankčního řízení, když v záznamu Č. ze dne 2. 12. 1999 je ze stavebního deníku – list č. 5, předloženého pracovníkem žalobce, konstatováno, že výkopové práce při hloubení stavební jámy, při níž byly poškozeny kořeny dvou kusů platanů z registrovaného platanového stromořadí, byly zahájeny dne 2. 11. 1999. Dle zápisu na listu č. 15 stavebního deníku byl dne 25. 11. 1999 proveden výkop další části stavební jámy, při níž byl poškozen kořenový systém jasanu, stojícího poblíž obvodové zdi zahrady. Uvádí se zde, že poškození kořenových systémů tří vzrostlých stromů, k němuž došlo v průběhu měsíce listopadu 1999 provedla dodavatelská firma S. a. s. r. o., T. 16, B.

Z obsahu vyjádření dalšího subjektu - firmy S. – stavební a demoliční práce, s. r. o., se sídlem v B., V. 61 ze dne 4. 2. 2000 vyplývá, že dopisem ze dne 21. 1. 2000, (který není ve správním spise založen) bylo tomuto správnímu subjektu sděleno, že proti němu bylo zahájeno správní řízení za údajné porušení právních předpisů v ochraně přírody a krajiny, k němuž mělo dojít při opakovaně zmíněných výkopových pracech. K tomu firma sdělila, že práce s bagrem značky B. byly prováděny na základě telefonické výzvy a průběžné roční objednávky č. 8/Z/99 z 29. 3. 1999 učiněné žalobcem. Na základě telefonické objednávky byl dohodnut termín nástupu na provádění prací na 2. 11. 1999 a dohodnuta hodinová sazba za práce stroje. Z uvedeného i z výpovědi osádky vyplývá, že stroj byl „dán do nájmu“ a stavba prostřednictvím svého stavbyvedoucího přímo v terénu řídila práci stroje. Dále v dopise jednatel společnosti namítal, že ještě před nástupem osádky bagru byly na stavbě prováděny strojní stavební práce (svahování terénu u pat platanů) a další zemní práce v prostoru vstupu do zahrady. Žádal proto o přehodnocení předcházejícího šetření, které vedlo k zahájení správního řízení proti tomuto subjektu. Ze zápisu sepsaného v návaznosti na zahájení správního řízení proti tomuto subjektu pořízeného pracovníky firmy S. J. S. a řidičem bagru B. K. vyplývá, že B. K. jako osádka bagru byl dne 2. 11. 1999 vyslán se strojem na provádění zemních prací do areálu V. B. pro akciovou společnost P. B. Po příjezdu se ohlásil stavbyvedoucímu žalobce Ing. J., který mu sdělil, že bude provádět odkopy zeminy na vyvápněním vyznačeném prostoru. Bylo zřejmé, že na staveništi byly již dříve prováděny zemní strojní práce. Před zahájením prací nebyl bagrista seznámen se stavebním povolením, resp. s vyjádřením Magistrátu města Brna – odboru životního prostředí ke stavebnímu povolení. Vlastní odkopy zeminy a nakládku na auto prováděl pod přímým dohledem vedení stavby a na jeho pokyn. Když upozornil stavbyvedoucího na nutnost obřezání obnažených kořenů dostal pokyn, aby kořeny odlomil lžící bagru. Současně s bagrováním byl na staveništi prováděn i archeologický průzkum. Výkopové práce byly prováděny ve dnech 2. - 4. 11. 1999 v „hodinovém nájmu stroje“. Z protokolu o ústním jednání v rámci správního řízení ve věci uložení pokuty, které se uskutečnilo dne 5. 2. 2000 (kde se se zástupcem Č. Ing. J. Š. sešli zástupci firmy S. Ing. U. a J. S. a zástupci žalobce Ing. J. a p. D., vyplývá pouze, že zástupce firmy S. se zříká odpovědnosti za porušení právních předpisů a předkládá vyjádření bagristy, který prováděl zemní práce v zadní části výkopové jámy v prostoru platanového stromořadí. Zástupci žalobce sdělili, že k poškození jasanu u vchodu na stavbu došlo při bagrovacích pracech prováděných firmou P.

Za takto zjištěného skutkového stavu věci bylo pak zahájeno správní řízení o uložení pokuty se žalobcem. K otázce sankční odpovědnosti jednotlivých subjektů se v oznámení o zahájení správního řízení odkazuje na doklady výše popsané a též na fakturu o provedení zemních prací firmou S. Žalovaný dovodil, že ze záznamů ze všech dokumentů vyplynulo, že přímé poškození stromů neprovedla firma S., neboť ta pracovala pouze v zadní části areálu a provedla jen částečné hloubení jámy, v přední části, kde jde o poškození jednoho kusu jasanu

vůbec nepracovala, neboť bagrovací práce v tomto místě prováděl žalobce, který rovněž nese odpovědnost za poškození kořenů platanů v zadní části staveniště. Aniž by správní orgán odstranil pochybnosti existující o sankční odpovědnosti za poškození dvou kusů platanů, uložil pokutu jen žalobci. Nezdůvodnil, jaký vztah k zemním pracem a způsobenému poškození má původně zvažovaná firma S + S se sídlem v Brně, Tkalcovské ulici a nezdůvodnil rovněž, proč řízení proti firmě S. bylo zastaveno vzdor zjištění, že bagrovací práce prováděl její pracovník a zda tudíž tento správní subjekt není sankčně odpovědný za poškození nejméně dvou kusů dřevin. Odpovědnost žalobce by totiž přicházela v úvahu jen tehdy, pokud by bylo bezpečně zjištěno, že bagrista pracoval v přímé řídící působnosti žalobce. To však zatím prokázáno nebylo. Ze spisu je zřejmé toliko, že se práce konaly na základě průběžné objednávky z března 1999 po telefonickém upřesnění termínu výkopu. Jaký byl však právní vztah mezi žalobcem a firmou S. není ze spisu patrno, když zmíněná objednávka ani jiný doklad tento vztah zakládající není jeho součástí. Otázkou tohoto právního vztahu se nezabýval správní orgán I. stupně a nezabýval se jí ani žalovaný přesto, že již v odvolání ze dne 21. 4. 2000 proti rozhodnutí Č. o uložení pokuty zástupce žalobce tuto skutečnost namítal. Žalovaný neodstranil pochybnosti vztahující se k otázce jménem které právnické osoby byl konkrétní k poškození směřující úkon vykonáván. K poškození došlo totiž i při výkonu podnikatelské činnosti firmy S. a pochybnosti o její sankční odpovědnosti nemohou být bez dalšího pokládány za odstraněné pouhým prohlášením zástupců této firmy, že se zříkají odpovědnosti za vzniklou škodu, protože výkopové práce byly prováděny pod dohledem stavbyvedoucího, tedy pracovníka žalobce. Ze správního spisu nelze zjistit stanovisko pracovníků žalobce k této otázce, ačkoliv byly při několika ústních jednání přítomni. Ti připustili pouze, že k poškození jedné z dřevin (jasanu) došlo přímo při bagrovacích pracech prováděných jejich firmou. Z toho lze zatím vyvodit jediný závěr, že na poškození stromů (bez ohledu na to, zda se jednalo z hlediska výše citovaných předpisů o ochraně krajiny a přírody o poškození právně relevantní) se mohlo podílet více subjektů (nejméně ještě firma S. s. r. o.). Přitom je jednání z hlediska sankční pojímáno žalovaným jako jeden celek. Nejvyšší správní soud má za to, že pochybnosti stran výběru sankčně odpovědného subjektu nemohou být odstraněny odkazem na smlouvu o dílo č. 19130 uzavřenou podle obchodního zákoníku mezi žalobcem jako zhotovitelem a Vysokým učením technickým v Brně jako objednatelem stavebních prací spojených s vybudování podzemních garáží. Jde totiž o obchodně-právní zakotvení vztahu mezi těmito dvěma subjekty, v němž se zhotovitel (žalobce) zavázal vykonat dílo vlastním jménem a na vlastní odpovědnost a nést ve vztahu k objednateli odpovědnost též za výsledek prací jiných pověřených osob. Toto ujednání zůstává bez vlivu na otázku v tomto řízení řešenou. Nepochybné je pouze tolik, že z hlediska ustanovení § 88 zákona o ochraně krajiny a přírody není Vysoké učení technické v Brně tím subjektem, který by při výkonu své podnikatelské činnosti zmíněné zákonem chráněné objekty poškodil.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud rozhodnutí žalovaného pro vady řízení zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), přičemž konstatuje, že správní orgán je při novém projednání věci vázán výše uvedenými právními názory - § 78 odst. 5 s. ř. s., které se týkají sankční odpovědnosti v úvahu přicházejících subjektů. Teprve po jejich vyřešení mohou být zkoumány další podmínky pro uložení sankce z hlediska výše již citovaných zákonných ustanovení a pro její výši.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci, který měl ve věci úspěch, vznikly s tímto řízením náklady v celkové výši 6375 Kč, sestávající z náhrady zaplaceného soudního poplatku ve výši 1000 Kč, odměny právnímu zástupci za 5 úkonů a 1000 Kč a náhrady hotových výdajů 5 x 75 Kč [dle § 9 odst. 3, písm. f), § 11 odst. 1, písm.b)

a § 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb. o odměnách advokátů za poskytování právních služeb – advokátní tarif – ve znění pozdějších předpisů].

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. 1. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu